

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д.н. Живко Иванов Драганов, научна специалност „Право на Европейския съюз“, Катедра „Международно право и право на ЕС“ към ЮФ на УНСС

Относно: конкурс за доцент по професионално направление 3.6. Право (Международно право и международни отношения) в ЦЮН на БСУ.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на Центъра за юридически науки на Бургаския свободен университет. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № ЛС-19/06.09.2020 на Ректора на БСУ.

2. Информация за кандидатите в конкурса

Единствен кандидат в обявения конкурс е гл.ас. д-р Ваня Христова Стаматова. Д-р Стаматова е завършила специалност „Право“ през 1995 год. в Юридическия факултет на Бургаския свободен университет. В периода 05.1996 до 05.1997 година тя е Съдебен кандидат в Окръжен съд – Бургас, а през октомври 1997 год. постъпва като асистент в Бургаския свободен университет, където развива академичната си кариера и към този момент заема академичната длъжност „главен асистент“ по международно право и международни отношения. В периода 2013 – 2015 Ваня Стаматова е докторант към Варненския свободен университет. През 2015 година тя успешно защитава дисертационния си труд и придобива ОНС „доктор“ в направление 3.6. „Право“, научна специалност „Международно право и международни отношения“.

Професионалното развитие на кандидата в конкурса е изцяло в академичната област. В рамките на преподавателската си дейност гл.ас. Ваня Стаматова е водила лекционни курсове по дисциплините „Морско право“ (публично и частно), „Миграционно и бежанско право“ и семинарни занятия по „Право на ЕС“,

„Международно публично право“ и „Международно частно право“. Тя е била ръководител и е участвала в научноизследователски проекти, в работна група по изготвяне на законопроект, в проект на МОН и в два международни проекта. Изнасяла е лекции по програма Еразъм + на ЕС в Солун и в Краков. Член е на Българската асоциация по международно право и на Асоциацията на завършилите БСУ. Владее английски и руски език. Носител е на Почетна значка на БСУ.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Кандидатът в конкурса изпълнява изискванията за заемането на академичната длъжност „доцент“. Съответствието на представените в конкурса материали с определените от ЗРАСРБ минимални национални изисквания и с допълнителните изисквания на ЦЮН на БСУ се установява както следва.

3.1. Изпълнение на минималните национални изисквания

Гл.ас. Ваня Стаматова изпълнява минималните национални изисквания по група показатели „А“ (успешно защитена дисертация за присъждане на ОНС :доктор“ и по група показатели „В“ (публикувана монография). Сборът от точките от представените материали по група показатели „Г“ (статии и доклади), надхвърля минималните национални изисквания с 10 точки, а този от точките по група показатели „Д“ (цитирания), надхвърля минималните национални изисквания с 20 точки.

3.2. Изпълнение на допълнителните изисквания на ЦЮН на БСУ

Кандидатът изпълнява допълнителните изисквания на БСУ, които включват представянето на самостоятелен монографичен труд; минимум три участия в научни форуми с представяне на доклад по тема извън темата на представения монографичен труд, които да са осъществени след придобиването на ОНС „доктор“; и публикуването на поне четири статии или студии по въпроси извън темата на монографичния труд, след придобиването на ОНС „доктор“.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Гл. ас. Ваня Стаматова има дългогодишен преподавателски опит в БСУ. Дисциплините, по които гл. ас. Стаматова е водила лекции и семинарни занятия са

основно в областта на обявения конкурс. От представената служебна бележка се установява, че за последните пет години тя е имала заетост от около 350 часа годишно, или общо от 1786 часа за целия период. Гл. ас. Ваня Стаматова е разработила три учебни курса в платформата Moodle на БСУ: „Морско право“, „Право на ЕС“, и „Международно частно право“.

Гл. ас. Стаматова притежава значителен преподавателски опит и има висока степен на подготвеност за заемането на академичната длъжност „доцент“ в областта на обявения конкурс. Академичният опит на кандидата съответства в най-голяма степен на научната специалност по конкурса.

5. Обща характеристика и приноси на представените научни трудове

За участието си в конкурса кандидатът е представил една монография и единадесет други научни публикации. Хабилитационният труд и останалите публикации са в научната област на обявения конкурс. Основните направления в изследователската дейност на кандидата са морската политика и морските интереси на Европейския съюз, проблемите на миграцията и на трудовата мобилност на международно ниво и в правото на Европейския съюз. Четири от публикациите представляват доклади, изнесени на научни форуми в страната в периода 2016-2019 година, а останалите са статии в авторитетни издания, сред които Годишника на БСУ, Научни трудове на ИДП на БАН и Научния алманах на ВСУ „Черноризец Храбър“.

5.1. Обща характеристика и приноси на монографичния труд на кандидата

За участието си в конкурса кандидатът е представил монографичен труд със заглавие „Закрила на морските интереси на Европейския съюз в контекста на Европейската сигурност“. Монографията е в обем от 220 стандартни страници и съдържа изследване на закрилата на морските интереси на ЕС в контекста на европейската сигурност. Направени са 188 бележки под линия. Използваната литература обхваща 61 научни публикации, 39 от които са на английски език.

Трудът се състои от Въведение, три глави и Заключение. В уводната част авторът определя предмета и целите на научното изследване. Първа глава включва анализ на процесите на интеграция в Европейския съюз, като фактор който определя развитието на морските интереси на Съюза. Подробно са обсъдени Зелената книга –

Европейска визия за океаните и моретата и Синята книга – Интегрирана морска политика на ЕС. В тази връзка са разгледани морските политики на водещи морски държави като Австралия и Япония, както и океанското сътрудничество между Канада и САЩ. Втора глава обхваща въпросите на регионалните морски стратегии в приоритетните морски райони на ЕС. Авторът е анализирал Регионалната стратегия за Балтийско море, Регионалната стратегия за Адриатическо и Йонийско море, Регионалната стратегия за Средиземноморския регион, Стратегията на ЕС за Черноморския регион, Морската стратегия за Атлантическия океан, и Стратегията за Арктическият регион. В трета глава авторът разглежда международните измерения на морските интереси на Европейския съюз, сред които международното управление на океаните, опазването на морското биологично разнообразие и др., както и Европейската система за морска сигурност.

Монографичното изследване се отличава с множество научни и научно-приложни приноси, по-важните от които са посочени по-долу.

Трудът представлява научната новост за правната ни литература. Съчинението на д-р Ваня Стаматова е посветено на проблеми, които не са били предмет на самостоятелно монографично изследване в България. Може да се твърди, че подробният анализ на морската политика на ЕС се явява абсолютна новост в научните изследвания в областта на правото на ЕС и в областта на международното право у нас.

Принос за изследванията на правото на ЕС е анализът на морските интереси на Съюза в контекста на развитието на интеграционните процеси. Този анализ позволява да се определи значението на развитието на правната закрила на морските интереси на ЕС за бъдещето на интеграцията между държавите членки.

Приносен характер има и сравнителното изследване на политиките в областта на морските дейности на развитите морски държави и връзката им с интегрираните морски дейности в Европейския съюз. Тук следва да се отбележи и анализът на международната дейност на ЕС за развитие на морските отношения и на сключените океански споразумения между Съюза и водещите морски държави.

Като принос на труда следва да се посочи изследването на въпросите относно възможностите за предоставянето на компетентност от страна на държавите членки на ЕС по отношение на закрилата на морските интереси на Съюза

Приносен характер притежава и анализът на връзката между закрилата на морските интереси на Съюза и проблемите на сигурността.

Ценен принос за изследванията на проблемите на международното право и международните отношения у нас има сравнителният анализ на международната морска политика и на международното морско сътрудничество на водещи морски държави в света – САЩ, Канада, Австралия и Япония.

Принос на труда е и извеждането на понятието „закрила на морските интереси“ в широк и в тесен смисъл, и в частност определянето на съдържанието на понятието в контекста на изпълнението на морските дейности и създаването на единна правна рамка на ниво Европейски съюз.

Като принос на труда могат да се посочат и обосноващите заключения на автора за централното значение на морето като ресурс и като елемент от развитието на интеграцията между държавите членки.

5.2. Обща характеристика и приноси на другите публикации на кандидата

Кандидатът в конкурса е представил общо дванадесет статии и доклади от научни конференции. Основната част от тях са посветени на изследването на проблеми на международното морско право и на сътрудничеството в тази област в рамките на Европейския съюз.

В статията „Интегрираната морска политика на ЕС, като гаранция за националната сигурност на държавите- членки, Юридически сборник : Т. 1 - : Т. 24. - Бургас : Бургаски свободен университет, 2019, авторът изследва връзката между провеждането на интегрирана морска политика на ниво ЕС и националната сигурност на държавите членки. Принос на публикацията е обосноваването на извода за подобряването на ефективността на дейността на националните органи, отговорни за морските дейности, в резултат от прилагането на интегрирания подход при провеждане на морското наблюдение.

Статията „Закрила на морските интереси на ЕС в Арктическият регион“, Годишник БСУ, 2019 съдържа анализ на развитието на морската политика на ЕС за Арктика. В резултат от анализа авторът е стигнал до заключението за необходимостта от нов договор, при който се зачитат суверенитета и националните интереси на арктическите държави.

В статията „Интегрирано морско наблюдение на Европейския съюз“, Юридически сборник, том XXV, 2018, д-р Стаматова анализира въпросите относно създаването на системата за морско наблюдение на външните граници, като част от интегрираната морска политика на Европейския съюз и разглежда интегрираното морско наблюдение в страната ни като част от Общата европейска система за морско наблюдение. Принос на статията е определянето на предимствата и ползите за държавите членки и за Съюза от прилагането на интегриран подход към морското наблюдение.

Докладът „Правни аспекти на закрилата на морските интереси на ЕС“, Шеста международна конференция " Европейският съюз след 2020- нова Европа в нов свят", 2019, е посветен на анализа на правилата относно закрилата на морските интереси в правото на Съюза. Принос на доклада е очертаването на кръга правни норми, които се отнасят до закрилата на морските интереси и които включват нормите относно безопасността на корабоплаването, нормите относно добива на морски биологични ресурси и др.

Докладът „Интегрираната морска политика на ЕС, като модел за планиране в РБългария“, Бургаски свободен университет. Синя икономика и синьо развитие: Международна научна конференция, Бургас, 1-2 юни 2018 г.. - Бургас: Бургаски свободен университет, 2018, съдържа анализ на същността на интегрираната морска политика като израз на стремежа да се координират различните политики, които се отнасят до морското дело. Приносен момент на доклада е очертаването на възможностите за страната ни да развие национални морски политики в рамките на интегрираната морска политика на ЕС.

В статията „Глобалният пакт за миграция на ООН- опасност или сигурност за Европа?“, в: Юридически сборник- БСУ, том XXVI, 2019, кандидатът в конкурса изследва Глобалния пакт по миграция на ООН. Принос на доклада е систематизирането на основните принципи на Пакта и извеждането на основните мерки, които следва да бъдат предприети от държавите за справяне с миграционната криза в световен план.

Статията „Създаване на правна рамка на интеграция за хора с предоставена международна закрила в РБългария“, Научни трудове на ИДП на БАН, Том 16/ XVI,

2017 съдържа анализ на развитието на националното законодателство в областта на интеграцията на лица, които се ползват от предоставена международна закрила като бежанци в България. Приносен характер има критичният анализ на вътрешната правна уредба и направените препоръки за приемането на подзаконов акт, който да уреди условията и реда за сключването, изпълнението и прекратяването на споразумение за интеграция на чужденците с предоставено право на убежище или международна закрила.

В доклада си „Процедурата за подкрепено вземане на решения и промяна в правата на хората с увреждания“, в: Юбилейна конференция " Право и бизнес"- УНСС, 2016, кандидатът в конкурса разглежда Законопроекта за физическите лица и мерките за подкрепа, като обосновава тезата за необходимост от промени в института на дееспособността с оглед защитата на интересите и гарантирането на основните права на хората с увреждания.

Докладът „За възможната промяна на "невъзможния" избор на обществени посредници в България“, в: Новата идея в образованието: Юбилейна научна конференция с международно участие- БСУ, Т. 2. - Бургас, 2016, съдържа анализ на института на местния обществен посредник и на промените в Закона за местното самоуправление и местната администрация относно местния обществен посредник. Принос на доклада е систематичният анализ на правната уредба и обосноваването на извода за значението на унификацията на правната уредба с оглед постигането на по-високо ниво на защита на интересите на гражданите.

В статията „Новата законодателна уредба на трудовата мобилност за гражданите на трети държави в Република България“, Науч. алманах ВСУ "Черноризец Храбър". Сер. Юрид. науки и общ. сигурност, кн. 31, 2016, се съдържа анализ на допълненията в Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност във връзка с Единното разрешение за пребиваване и работа и отношенията във връзка с удостоверяването на трудовата мобилност на вътрешния пазар.

Статията „Основни права на незаконните мигранти в Европейския съюз, Науч. алманах ВСУ "Черноризец Храбър". Сер. Юрид. науки и общ. сигурност, 2017, N 26“, съдържа изследване на правната уредба на правата на мигрантите в Европейския съюз.

6. Критични бележки и препоръки

Към представеното научно творчество на кандидата могат да бъдат отправени някои критични бележки и препоръки.

Монографичното изследване не съдържа самостоятелен анализ на Общата политика на ЕС в областта на рибарството. Основните разпоредби относно Общата политика в областта на рибарството се съдържат в Регламент (ЕС) № 1380/2013 и засягат принципите на управление на рибните запаси на ЕС, определянето на квоти за улов, ограниченията на непромишления риболов, децентрализацията на мерките и други въпроси, които са тясно свързани с интегрираната морска политика на ЕС. Не е отделено необходимото внимание при разглеждането на компетентността на ЕС, на възможностите за приемането на законодателни мерки, които предоставя включването на опазване на морските биологични ресурси в рамките на общата политика в областта на рибарството в изключителната компетентност на ЕС.

Авторът не е отчетел настъпилите изменения в нормативната уредба от правото на ЕС. Предмет на анализ в труда са разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета, който е отменен и към настоящия момент правната уредба на развитието на интегрираната морска политика се съдържа в Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за Европейския фонд за морско дело и рибарство. Така авторът не отчита измененията и новите насоки на развитието на интегрираната морска политика на Съюза.

Монографичното изследване не включва анализ на важен аспект от международното морско сътрудничество на ЕС, а именно участието на ЕС в Конвенцията за опазване и управление на рибните ресурси в открито море в южната част на Тихия океан и правилата, установени с Регламент (ЕС) 2018/975 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2018 година за определяне на мерки за управление, опазване и контрол, приложими в зоната на Конвенцията на Регионалната организация за управление на рибарството в южната част на Тихия океан (SPRFMO).

Съдържанието на отделните глави от монографичното изследване не е балансирано. Първа глава обхваща половината от съдържанието, докато трета глава е едва от 30 страници. Същевременно въпросите относно морската политика на

водещите морски държави, които са включени в първа глава, могат да се обособят като самостоятелна част от изложението.

Авторът би могъл да допълни използваната научната литература със заглавия на български и на английски език.

Направените бележки и препоръки не променят положителната ми оценка на научното творчество на кандидата.

7. Заключение

Представените от кандидата документи и материали за участие в конкурса, отговарят напълно на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на допълнителните изисквания на ЦЮН на БСУ. Научното творчество и учебно-преподавателската дейност на кандидата са на високо ниво и следва да получат положителна оценка.

Въз основа на цялостната ми оценка считам, че гл. ас. д-р Ваня Стаматова притежава необходимите качества и преподавателски и научно-изследователски опит, за заемането на академичната длъжност “доцент” по Международно право и международни отношения към ЦЮН на БСУ и предлагам на членовете на научното жури да подкрепят нейната кандидатура.

02.11.2020/ гр. София

Подпис:

(проф. д.н. Живко Драганов)